

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
— Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VI. | Telefon šte. 552 | LJUBLJANA, dne 18. decembra 1923. | Telefon šte. 552 | ŠTEV. 149.

Dr. E. Pajnič,
Višjega deželnega sodišča svetnik.

Nečedna tekma.

O nečedni tekmi govorimo vsikdar, kadar opazimo kako delovanje, ki si slavja cilj: polastiti se protipravno v obrti in trgovini onih uspehov dobrega slovesa in ugleda, katere si je v poštem, vztrajnem delu pridobilo kako podjetje. Nečedna tekma je vsaj približno to, kar v vsakdanji govorici nazivljemo umazano konkurenco. Povse jo odpravili tudi z najstrožjo zakonodajo ne bo mogoče, saj tudi ta ne obvaruje nobena ključavnica. Nezmislno bi pa bilo, smatrali zato vsako zakonično določbo, ki se obrača zoper najgrše in najočitnejše oblike nečedne tekme, kot nepotrebno. Saj imajo že na sebi take veljavne zakonične določbe, posebno na kazenskem polju, velik moralen vpliv.

Skoro vse kulturne države imajo v zaščito solidne trgovine in obrti več ali manj stroge zakonične določbe zoper nečedno tekmo in tudi pri nas nismo povse brez takih predpisov. Na polju državlanskega prava naj omenim le določbe 30. poglavja našega občega državlanskega zakonika v novelirani obliki, in sicer zlasti §§ 1295, 1330 o. d. z. V svojem drugem odstavku § 1295 pravi, da je oni, ki drugemu dela škodo na način, profiven dobrim šegam, za to odgovoren. Se jasnejši je § 1330 o. d. z., ki prepoveduje zavedno razširjanje neresničnih dejstev, katere bi utegnili ogroziti kredit ali pridobitne prilike drugega. Poleg odškodnine more oškodovanec sodnim potom zahtevati še preklje lažnih vesti in pa njega objavo. Ni mi znan nikak slučaj, da bi se bil tem potom skušal kak obrtnik ali trgovec ubraniti škodljivih posledkov nečedne tekme od strani konkurenta.

Se veljavni zakon z dne 16. jan. 1895, št. 26 avstr. drž. zak., urejuje razprodaje blaga v to svrhu, da se takih, javno razglašanih razprodaj ne more nihče posluževati zgolj za to, da bi oškodoval ali celo uničil drugega solidnega podjetnika.

Zakonične določbe (§§ 11, št. 3 in 12 zak. o živilih 16. jan. 1896, št. 89 drž. zak.; zak. 25. okt. 1901 drž. zak. št. 26 glede prometa s surovim maslom itd.; 12. apr. 1907 drž. zak. št. 210 glede prometa z vinom) zabranjujejo ne samo ponarejo raznega vžitnega blaga, temveč tudi napačno oznamenilo takega blaga. Ni dovoljeno in pod kaznijo je celo prepovedano označevati n. pr. navadno sezamovo olje kot pristno olivno olje ali navadni lesni kis kot najboljši vinski kis. Umevno je, da take zakonične določbe ne ščitijo zgolj konsumenta, temveč še bolj producenta ali pa prodajalca, ki proizvajata ali prodajata pristno, dobro blago pod njega pravim oznamenilom.

Pozabiti končno ne smemo našega zakona o zaščiti industrijske svojine z dne 17. febr. 1922, Služb. Nov. št. 69 z dne 28. marca 1922 (Ur. l. št. 163 iz l. 1922). Glasom določb poglavja VI. je kazniv vsak namerno izvršen poseg v patent, blagovni vzorec ali žig, in to na tožbo oškodovančevu.

Se druge raznovrstne zakonične določbe, katerih tu ne naštevam, ščitijo posredno tudi proizvajalca in tudi prodajalca, vendar vse to de-

jenskim potrebam v notranjosti države kakor tudi v mednarodnem trgovskem prometu ne zadošča. Tudi naša država bo morala skrbeti za to, da se z ostrejšimi in popolnejšimi zakoničnimi določbami čim bolj slučajni nečedne tekme, ki se posebno množe, odkar je naša ustava z malo izjemo fisk osvobodila zaplomb in njim sledečega, sicer zloglasnega objektivnega postopanja. Posebno fiskane pozive na takozvani »bojkot« zoper denarne zavode, zavarovalnice in trgovske družbe (§ 302 k. z.) bilo je mogoče na ta način ustavljati, četudi se mora priznati, da se je ta zaplombna možnost premnogokrat od strani državnih organov v bivši Avstriji zelo zlorabljala.

Naša država je pravzaprav primorana, da ukrene v zaščito trgovskih in industrijskih interesentov tudi na tem polju potrebno ter zabrani razširjanje vseh dejanj, ki jih kolektivno označujemo kot nečedno tekmo. Kraljevina Srbija je v letu 1919 pristopila internacionalni uniji za obrtno in trgovsko pravo ter se kot članica obvezala, da bo požurila uzakonjenje določb zoper nečedno tekmo. Za našo državo ta obveza seveda obstoja in videli bomo nižje, da se ji hoče, oziroma da se ji je že hotelo zadostiti.

Naša bližnja sosedja — republika Avstrija — nas je v tem pogledu — prehitela. Ravno z ozirom na gornjo mednarodno pogodbo ter z ozirom na člen 226 senžermenske mirovne pogodbe, ki je k temu naravnost silil, prišlo je tamkaj do zveznega zakona z dne 26. sept. 1923 (B. G. Bl. št. 531), ki posvečuje celih trinštirideset paragrafov izključno nečedni tekmi. Oglejmo si nekoliko vsebino tega zakona, ki utegne zanimati tudi naše industrijske kroge, in sicer že zato, ker se ta zakon spominja (§ 40) tudi inozemskih industrijcev in trgovcev, ki seveda glavnega svojega sedeža

nimajo v Avstriji. Avstrijski zakon namreč ščiti inozemske tvrdke zoper nečedno, v mejah avstrijske republike zoper njih započeto nečedno tekmo le v toliko, kolikor daje zadevna inozemska zakonodaja zaščite avstrijskim državljanom. Tu je jasen migljaj tudi naši državi, da se pri živalnem prometu z Avstrijo požurimo ter zgradimo kaj podobnega ali še boljšega.

Predvsem je opomniti, da vsebuje gorenji zakon predpis civilnopravnega kazenskopravnega in celo upravnega značaja. V § 1. imamo nekako generalno določbo, ki pravi, da napravlja storilca odgovornega za vso v trgovskoobrnem prometu povzročeno škodo vsakršna dejanja, ki ne ustrezajo splošnemu naziranju o dobrih šegah ter poštenju in ki merijo na to, da se kakemu drugemu podjetju podobne vrste na tak nedopusten način konkurira.

Posebej se kaznujejo kot prestopki kazenskimi potom lažniva hvalisanja blaga, njega izdelave, vrlin kake trgovine, posebno nizkih cen, navedbe namišljenih odlikovanj lastnega podjetja, če se vse to zgodi potom javnih razglasitev ali z okrožnicami, namenjenimi večjemu krogu oseb. Tudi po fiskovnem zakonu odgovorno osobje je radi takih vedoma (kar je pač težje dokazati) potom časopisnih objav razširjenih lažnivih vesti kaznivo. — Oškodovano podjetje ima pravico zahtevati tudi odškodnino ter opustitev vseh nadaljnjih objav take vrste. Ravno tako kaznive so tudi vse take objave, ki imajo očit namen, proizvode, poslovanje in sploh razmere drugega podjetja ogrditi ali vsaj slikati v neugodni luči. Kazensko zasledovanje je seveda možno le na predlog po takem dejanju prizadetega podjetja. Če ni izslediti krivca, se sme sodnijsko izreči vsaj zapad vseh takih objav in nazivov blaga, ki jih je kdo izumil v svrhu nečedne tekme. (Konec sledi.)

gradbena oblasiva ne bodo primorana posegati za njihovo popravilo po tako odijoznem sredstvu, kakor je kuluk.

Domači in tuji kapital.

Neki inozemski finančnik je pred kratkem, ko se je razpravljalo o uhrditi tujega kapitala v Jugoslaviji, izjavil: »Jugoslavija bi najbolje storila, ako bi glede dohoda tujega kapitala uvedla pametne odredbe, kakor, da enkrat govori o potrebi, drugič pa o nevarnosti tujega kapitala. Če se to ne zgodi, si bo tuji kapital našel pot v Jugoslavijo v irenolku in na način, ki vodilnim državnikom ne bo prijal.«

Razvoj bank v Jugoslaviji v zadnjih letih, posebno pa v zadnjih mesecih dokazuje zadosno, da o kakem domačem kapitalu pri nas mnogo ne more biti govora.

Vsekakor obstojajo banke z izključno domačim kapitalom v Beogradu. Gre pa se tu za denarne zavode, ki imajo bore malo opravka z industrijo ali kakimi drugimi podjetji ter imajo zelo omejen delokrog. Poskus neke beograjske banke, da bi svoj delokrog malo bolj razvila, se je končal s polomom. Upniki beograjske Ujedinjene banke lahko o tem govorijo. Bankarstvo je — lahko rečemo — koncentrirano le v Zagrebu in od zagrebških velebank so pravzaprav le tri, ki delajo z izključno domačim kapitalom in sicer: Prva hrvatska štedionica, srbska in slavenska banka. Pri hrvatski eskomptni banki je bila udeležena že doselej Anglo-österreichische Bank v precejšnji meri. Jugoslavenska banka obstoja v glavnem iz češkega kapitala (Zivnostenska banka), pri Hrvatsko-slavonski deželni hipotekarni banki pa je udeležena zelo močno Wiener Boden Kreditanstalt. Pri Hrvatski splošni kreditni banki so udeležene Wiener Credit Anstalt, Ungarische allgemeine Kreditbank in Češka eskomptna banka in Kreditni zavod.

Neka zagrebška banka, o koji se je dosedaj zelo malo razpravljalo, bode v kratkem ravno vsled udeležbe tujega kapitala stopila v ospredje. Hrvatska banka, ki je dosedaj razpolagala z glavnico 10 milijonov dinarjev in ki je bila afilijacija »Wiener Lombard in Eskompte Bank« je sklenila na zadnjem občnem zboru povišati osnovno glavnico na 50 milijonov dinarjev. To novo emisijo bosta prevzele večji del »Banque d'Ordre« v Bruslju in »Wiener Lombard in Eskompte Bank«. To je po sporu, ki je nastal med beograjsko občino in belgijsko tramvajsko družbo prvi slučaj, da se belgijski kapital v Jugoslaviji vpelje.

Predvidna je fuzija sledečih bank: Zagrebška banka za trgovino, obrt in industrijo se bo najbrže združila z zagrebško centralno banko, h kateri bosta pristopili najbrže tudi centralna eskomptna in menična banka v Zagrebu, pri kateri je tudi hrvatska eskomptna banka močno udeležena. Tej po omenjeni fuziji zelo povečani banki se bosta pridružili še »Anglobank« in »Wiener Depositenbank«; toraj zopet inozemski kapital. V zadnjih dneh se sliši, da se namerava tudi »Wiener Länderbank« v jugoslaviji udejestviti. Kot predvidena zveza »Länderbanke« se omenjajo Prva hrvatska štedionica in Slavenska banka.

Poročila o predstojecih spremembah so na zagrebški borzi povzro-

Kuluk.

Od raznih krajev nam prihajajo vesti, da je kuluk, to je uporaba ljudskega dela za popravo javnih cest, neposredno pred udeleštvovanjem, češ, sestavljajo se že seznamki, določa se že taksa za zameno osebnega dela z denarjem itd. Vsa razburjenja, ki nastajajo v zvezi s sestavo seznamkov, so povsem neutemeljena, ker seznamki sami še ne pomenjajo udeleštvovanja zakona o uporabi ljudskega dela za popravo javnih cest. Po čl. 1. pravilnika se začno popravljati ceste z ljudskim delom šele takrat, kadar za predlaga gradbeno oblasivo na zahtevo samoupravnih teles, političnih oblastev ali iz svoje inicijative in minister za gradbe to odobri. Ne glede na to pa morajo občinska oblasiva vsako leto sestaviti seznamke oseb in voz, zavezanih za delo pri popravi cest, ter določiti takso za zameno osebnega dela z denarjem. Ti seznamki so le podstava za pobiranje zamene v denarju za primer, da bi se sklenilo popravljati javne ceste z ljudskim delom. Pri tem prihajajo v poštev v prvi vrsti le okrajne in občinske ceste, državne ceste pa le, če in kolikor bi se neodložne in nujne poprave na njih ne mogle izvršiti dovolj hitro iz proračunskih kreditov.

Vsak državljan ima pravico, svoje osebno delo zamenjati, bodisi z denarjem, bodisi z drugo osebo, spo-

sobno za delo. V seznamu bi moral sicer vsak zavezanec navesti, ali bo delal osebno ali da zameno in kakšno, vendar se smejo davčni zavezanci, ki hočejo zamenjati osebno delo z denarjem, šele ko se pozovejo na delo, odločiti za zameno. Zaradi tega ni seznam v tem pogledu odločilnega pomena. Z zadevo kuluka se je pečala na zadnji seji združenih odsekov, kakor smo že poročali, tudi trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani in stavila mero-dajnim oblasivom primerne predloge za slučaj, da bi se začel tudi v Sloveniji izvajati zakon o kuluku, mereče na to, da se to breme po možnosti omili.

Predlogi so zahtevali v prvi vrsti zahtevo, da se prizna enake ugodnosti kakor državnim tudi zasebnim nameščencem, da se pri določitvi zamene ne upošteva dohodnine, ki se pobira le v nekaterih pokrajinah naše države in da se višina zamene prilagodi plačilnim zmožnostim posameznikov.

V glavnem je odvisno od naših samoupravnih oblastev, ako se bo zakon o kuluku v Sloveniji izvajal. Kakor rečeno, se na okrajnih in občinskih cestah more izvršiti poprava potom kuluka le na zahtevo samoupravnih oblastev. Upamo, da se na državnih cestah, ki niso toliko lokalnega kakor splošnega pomena, sploh ne bo izvajal in da bodo naši poslanci preskrbeli za popravo državnih cest tako izdatne kredite, da

Žive teže: voli I. 14-15, II. 12.5-14, III. 11-12, mlada živina 13-14, krave I. 12.5-15, II. 11-12, svinje I. 26-27, II. 25-25.5, III. 21.25-22.5, teleta I. 21.25 do 22.5, II. 20.5. Krma: seno 100-112.5, otava 112.5-125, detelja 120-150, slama 75-100 Din za 100 kg.

Svelovno žitno tržišče: Lansirale so se nepopoljne vesti glede žitne letine, osobito iz Severne Amerike in južno zapadnih držav, kjer je vladalo silno deževje in se baje ozimna pšenica nepovoljno razvija. Te vesti prihajajo iz krogov borznih spekulativ in imajo tendenco, da se pšenica na svelovnem trgu učvrsti. Slične vesti prihajajo iz Argentine, kjer je istotako vladalo vlažno vreme, ki je vplivalo na razvoj in kvaliteto žita. Medtem pa javljajo iz Avstralije, da je žetev započela s precej dobrim vspedom. Kljub vsem nepovoljnim vestem so cene žitu mirne. Razen tega razpolagajo rumunski mlinci z preko 7000 vagonov bele moke ter ako se

ozira na to, da imajo li mlinci na razpolago še 50.000 vagonov stare pšenice, ni bojazni, da bi cene poskočile. — V drugi vrsti upliva na svelovno tržišče ruska roba, ki s svojo ceno uspešno konkurira ostalim ter prihaja zopet precej v poštev rusko tržišče, ki je bilo pred vojno regulator na evropskem trgu. Danes je glavni odjemalec ruskega žita Nemčija. Nemci pa uvažajo v Rusijo poljedeljske stroje. Interesantno je dejstvo, da so v zadnjem času vsi bolgarski mlinci zaposleni z mlenjem ruskega žita, a moko izvažajo v Orijent, posebno v Turčijo ter je na ta način njihova mlinska industrija popolnoma zaposlena. Sliši se, da bomo tudi mi dobili nekaj tega žita od Bolgarske na ime reparacije. — Z uvozom ruskega žita v Bolgarijo domače žito ni prav nič langirano. Znano je, da so lansko leto naši bački mlinci v zvezi z beograskimi izvozili moko v Turčijo in Grško, posebno v Carigrad, a pred vojno so

bili ruski mlinci glavni liferanti krušne moke za turško vojsko. Za našo mlinsko industrijo je osobite važnosti, da se orienčira ne samo proti Dunaju, temveč tudi proti zahodu. Ker nimamo zadosli žila, da bi zaposlili našo mlinsko industrijo, bi se morali pobrigati za inozemsko, to je rusko. Za ta posel pa bi potrebovali denarja, katerega bi se že dobilo. Kakor je italijanska mlinska industrija zaposlena z mletjem ameriškega žita ter nam prodaja moko, ravno tako bi se lahko zaposlila tudi naša, ki je v tehniškem oziru gotovo iste vrednosti kot laška.

Dobava, prodaja.

Dobava mesa. Dne 20. decembra t. l. se bo vršila druga ofertalna licitacija glede dobave mesa za garnizije Savske divizijske oblasti in sicer v Zagrebu pri intendanturi Savske divizijske oblasti, v Čakovcu, Dolnji Lendavi in Murski So-

boli pri ondotnih mestnih komandah, dne 22. decembra t. l. pa v Karlovcu in Varaždinu pri ondotnih komandah vojnega okruha in na Sušaku pri komandi mesta.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

TEODOR KORN

LIUBLJANA

POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Kravec, stavbeni, galanterijski in obrtni klepar. Instalacije vodovodov.

Naprava strelnovodov. — Kopalniške in klesalne naprave.

Izdoločanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle) za konzerve.

Ivan Jelačin

Ljubljana

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe
Zaloga sveže pražene kave mletih dišav in rudninske vode

Točna in solidna posrežba!
Zahtevajte cenik!

Pfaff — Najboljše — šivalne stroje

Vozna kolesa Puch

kupite najboljše pri tvrdki

IGN. VOK, Ljubljana in Novomesto

Priporočamo:

JOSIP PETELINC

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.
Najboljši šivalni stroji v vseh opremah Grizner, Kaiser, Adler za rodbinsko in obrtno rabo, istolan ige, olje ter vse posamezne dele za vse sisteme. Na veliko in malol

Delniška družba „TRIGLAV“ Šmarca pri Kamniku

Testenine
Sladna kava
Kavine mešanice

Zahtevajte cenik!

Rusi

Slaniki ovčji

Prekajane ribe (Bücklinge)

Ostseeheringe

Kumarce

la znajmske v soli in kisu

Paradižni sok

la domač, čist, v dozah

„Konserva“

Prva jugoslovanska industrija za konzerve rib, sočivja in sadja, družba z o. z.

Maribor

Zahtevajte cenik!

Veletrgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami, knjigarna, umetnine in muzikalije

Goričar & Leskovšek

Celje

je najugodnejši vir nakupa za trgovce.

EKT

Najboljše toaletno milo hr. dvornega dobavitelja se dobi povsod

Glavna zaloga:

A. Lampret Ljubljana, Krekov trg

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Objava in poziv

subskripciji novih delnic XIV. emisije.

Na podlagi sklepa občnega zbora z dne 6. maja 1923 in odobrenja Ministrstva za trgovino in industrijo odd. VI. od 14. avgusta t. l., št. 3399 je zvišala Ljubljanska kreditna banka iz ažijskega rezervnega zaklada delniško glavnico od 25 na 37½ milijonov dinarjev brez vsakega vplačila delni-

čarjev potom zvišanja nominalne vrednosti vseh izdanih 250.000 delnic od Din 100.— na Din 150.—. Od občnega zbora dne 15. decembra t. l. k temu pooblaščenim upravni svet Ljubljanske kreditne banke provaja na podlagi istega odloka Ministrstva za trgovino in industrijo nadaljnjo

zvišanje delniške glavnice od 37½ na 50 milijonov dinarjev z izdajo 83.333 novih delnic po Din 150.— nominale

pod sledečimi pogoji:

1. Dosedanji delničarji smejo opirati na vsakih šest starih delnic eno novo po tečaju Din 175.— tel quel. V izvrševanju opcije morajo predložiti delničarji stare delnice brez kuponskih pol na blagajnah nižje navedenih mest k prekolekovanju. Inozemskim delničarjem, ki ne stanujejo v enem izmed subskripcijskih mest, ni treba vpošiljati delnic, temveč morajo le točno naznaniti njihove številke in jih na morebitno zahtevo predložiti v prekolekovanje mestu, ki bi se jim v tem slučaju naznanilo. Odlomki izpod 6 delnic se ne upoštevajo.

2. Protivrednost vseh subskribiranih delnic je plačljiva naenkraf takoj ob subskripciji.

3. Potrdila o vplačilu se morajo skrbno shraniti.

4. Subskripcija traja od 20. decembra do 31. decembra 1923.

V Ljubljani, dne 15. decembra 1923.

5. Kot subskripcijska mesta so določena:

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Brežicah, Celju, Črnomlju, Gorici, Kranju, Mariboru, Meškoviću, Novem Sadu, Ptujju, Sarajevu, Splitu in Trstu;

Hrvatsko-slavonska zemaljska hipotekarna banka v Zagrebu;

Živnostenska banka, filijalka Wien;

Živnostenska banka v Pragi.

6. Ostale delnice nove emisije prevzame garančni sindikat, ki garantuje uspeh nove emisije.

7. Vse nove delnice so deležne dobička za leto 1924 in imajo kupon za leto 1924.

8. Nove delnice se izročijo subskribentom po rednem občnem zboru, ki mu bo predložena bilanca za l. 1923, pri mestih, pri katerih so delnice upisali.

Upravni svet.